

ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ INEB

ΑΝΔΡΕΑΣ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ

!

Θηραϊκές τοιχογραφίες από το Ακρωτήρι.

Ένας "ύμνος" στη βιοποικιλότητα του προϊστορικού Αιγαίου

Η αρχαιολογική έρευνα που από το 1967 διεξάγεται στον προϊστορικό οικισμό του Ακρωτηρίου Θήρας εκπλήσσει με την εξαιρετικά καλή κατάσταση των ευρημάτων, αλλά και για τις δυνατότητες διεπιστημονικής έρευνας που αυτά δημιουργούν. Οι τοιχογραφίες αποτέλεσαν, από τα χρόνια των πρώτων ανασκαφών του Σπ. Μαρινάτου ήδη, μοναδικό σύνολο μνημειακής ζωγραφικής, που προσφέρει σε εμάς ανεκτίμητες πληροφορίες για την αρχιτεκτονική των κτηρίων που διακοσμούσαν, για τον φυσικό κόσμο που αποτύπωναν και για τους τελετουργικούς-θρησκευτικούς συμβολισμούς που η εικονογραφία τους εμπεριείχε.

Ανάμεσα στα περίπου 25 κτήρια που έχουν εντοπιστεί στον Υστεροκυκλαδικό Ι οικισμό (π. 1630 π.Χ.) μόνο τρία έχουν ανασκαφεί πλήρως: δύο ιδιωτικά σπίτια ("Οικία Γυναικών", "Δυτική Οικία") και ένα τριώροφο ευμέγεθες κτήριο κοντά στη θάλασσα, κατάκοσμο με τοιχογραφίες, που συμβατικά ονομάστηκε "Ξεστή 3". Σε αυτό εκτιμάται ότι διαδραματίζονταν τελετουργίες μύησης νεαρών αγοριών και κοριτσιών, ήταν δηλαδή ένα δημόσιο κτήριο κοινωνικής αγωγής, με αρχιτεκτονικά στοιχεία έντονα επηρεασμένα από την ανακτορική Μινωική Κρήτη. Ο τοιχογραφικός διάκοσμος της "Ξεστής 3" είναι συναρπαστικός, αποδίδοντας πιστά όχι μόνο την ηλικιακή διαφοροποίηση των πρωταγωνιστών στις τελετουργίες, αλλά και την καίρια συμβολή της φύσης σε αυτές.

Έτσι, γύρω από τη γιορταστική συλλογή του κρόκου και την προσφορά του στη Μεγάλη Θέα της Φύσης, αναπτύσσεται πανοραμικά το θηραϊκό τοπίο πριν την έκρηξη του 1600 π.Χ., ενώ σπάνιας ζωγραφικής ακρίβειας και ομορφιάς βιότοποι αποτυπώνουν τη σημασία του φυσικού κόσμου στις αισθητικές και εθμικές-τελετουργικές προσλαμβάνουσες των Θηραίων της εποχής. Επιπλέον, οι τοιχογραφίες τεκμηριώνουν την πολυσήμαντη βαρύτητα συγκεκριμένων ειδών του φυτικού βασιλείου (όπως ο κρίνος, η ελιά, το καλάμι, η λυγαριά) στην πρόσληψη του μεγαλείου της φύσης, ενώ συγκεκριμένα ζώα (χελιδόνια, πάπιες, νεροπεταλούδες, πίθηκοι, εξημερωμένα και άγρια τετράποδα) συμπληρώνουν τη διδακτική, πυκνότερη και υποβλητική εικονογραφία του κτηρίου.

Οι τοιχογραφίες της Ξεστής 3 συνιστούν για την έρευνα του προϊστορικού Αιγαίου "μία εικονογραφημένη Βίβλο χωρίς κείμενο". Πολλά είναι αυτά που δεν γνωρίζουμε ή δεν κατανοούμε, το κτήριο όμως προσφέρει όλα τα εργαλεία για την προσέγγιση του ιδεολογικού και τελετουργικού ορίζοντα της εποχής. Επιπλέον, όπως τεκμηριώνει η πρόσφατη βιο-επιστημονική προσέγγιση των τοιχογραφιών, αυτές αποτυπώνουν απολύτως πιστά το θηραϊκό περιβάλλον, το οποίο νοείται μεν ως φυσικός χώρος της καθημερινής ζωής, αλλά λειτουργεί και ως πεδίο μεταφυσικών αναζητήσεων.

Τα θέματα αυτά θα έχουμε την ευκαιρία να ακούσουμε στη διάλεξη του Ανδρέα Βλαχόπουλου, Επίκουρου Καθηγητή Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, η οποία θα δοθεί στα πλαίσια του κύκλου σεμιναρίων και διαλέξεων του INEB την Δευτέρα 14 Απριλίου και ώρα 12.00 στο Αμφιθέατρο «Βεργίνα» στο Κτήριο Κεντρικής Διοίκησης του ΕΚΕΤΑ.

Πληροφορίες:

Ζωή Χιλιώτη | Τηλέφωνο: 2310.498273 | e-mail: zhilioti@certh.gr

Φωτεινή Κοπάνη | Τηλέφωνο: 2310.498272 | e-mail: inab@certh.gr